

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“. Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta	3	„	30	„
„ jeden mesec	1	„	10	„
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.				

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta	4	„	—	„
„ jeden mesec	1	„	40	„

Upravištvu „Slov. Naroda“.

V Ljubljani 1. avgusta.

S posebnim veseljem pozdravljali smo sijajni izid deželnozbornih volitev v Dalmaciji, ker je pri teh prvokrat zmagala narodna stranka, z njo pa slovanska ideja.

Nekoliko je sicer to veselje kalil razpor in antagonizem mej Hrvat in Srbi, ki se je ravno pri teh volitvah tako neljubo pokazal na površje, a čitajoč razprave in debate deželnega zbora dalmatinskega bili smo zopet deloma pomirjeni, kajti videli smo, da narodna stvar v zbornici samej jako lepo napreduje. Vsi govori, vse razprave bile so v hrvatskem jeziku in celo raz klopí avtonomašev čul se je hrvatski glas, ne izimši niti avtonomaškega podpredsednika, ki je letos vodil razprave hrvatski.

Lahonska stranka je skoro da izginila iz zbornice v Zadru in obstoječi antagonizem ne brani niti Hrvatoma niti Srbom posluževati se materinščine in

v jezikovnem vprašanji bili so Hrvati in Srbi celo po polnem složni.

Deželni zbor je tudi z vsega priznanja vredno marljivostjo pretresoval in reševal razna vprašanja in, da dnevni red ni bil pretrgan tako rekoč siloma, ne bi bila ostala niti jedna točka nerešena. Zadnji petek pred zaključkom trajala je seja deželnega zbora celih deset ur.

Vsled tega složnega postopanja Hrvatov in Srbov v jezikovnih vprašanjih vsprejel se je predlog o uradnem jeziku deželnega zbora in odbora z 28 proti 4 glasom, ko pa bi se bila morala pričeti debata o predlogu Pavlinovića in drugov o upeljavi narodnega jezika v vse urade po Dalmaciji, izročil svetnik Pavič podpredsedniku Kapoviću zapečaten list, v katerem ga pozivlje namestnik baron Jovanović, da sedaj izreče zaključenje zbora.

Ko se je ta list prečital, zaključil se je zbor in letošnje zasedanje. To zaključenje bilo je nenadno, senačno in vsi listi pečajo se ž njim. Baronu Jovanoviću bilo je do tega, da gotova točka — upeljava narodnega jezika v vse urade po Dalmaciji — ne pride v obravnavo. Bal se je on, kakor tudi dotični krogi v Zadru, da se bode ožigosalo nesmiselno ponemčevanje, nastavljanje tujcev, jezika nezmožnih, v javne urade in odstranjevanje domačinov iz važnih služeb. V vsem zboru ni nikogar, ki bi zagovarjal barona Jovanovića vlado. Avtonomaši so ničla, glede jezika pa so Hrvati in Srbi popolnem jedini. Lahko se da tedaj misliti, da bi se pri omenjeni razpravi ne bilo govorilo posebno laskavo in da bi bil baron Jovanović pri tej debati čul še bolj gorke, nego jih je že.

Je-li s tem činom baron Jovanović pogodil voljo ministra grofa Taaffe-a, bi mi vsaj dvojili. Sigurno je, da je imel pooblastilo zatvoriti zbor, a to pooblastilo bilo je omejeno v toliko, da naj pusti

deželni zbor mirno reševati razne agende in da se tega pooblastila posluži le tedaj, ko bi se dogodilo kaj izrednega. Izrednega pa se ni dogodilo nič, in sklepati se sme iz tega, da je baron Jovanović z Dunaja odpotoval z nenadno hitrostjo na Česko v toplice, da si na merodajnem mestu na Dunaji pridobil posebno iskrene zahvale, ker je ravnal po svojej vojaškej naravi in nikakor diplomatično.

Razpor mej narodno stranko v Dalmaciji in namestnikom Jovanovićem, ki je nastal vsled njegovih ponemčevalnih naporov, je po iznenadnem zaključku deželnega zbora postal še globlji in napadi na Jovanovića od strani narodnjakov bodo se še poosttrili.

Ko bi tudi sedanja vlada bila v srci enakih misli, kakor baron Jovanović, jej bode vender vele-težavno štititi ga in se kot sobojevnik postaviti na njegovo stran. Ministerstvo čestokrat potrebuje glasov dalmatinskih poslancev, kajti večina v parlamentu je mnogokrat le od njih zavisna in ni še davno tega, ko so se jim delale razne obljube in zagotovljale potrebne preuredbe, da so prišli v državni zbor.

Nenadnega zaključnja dalmatinskega zbora skoro naravna posledica bode ta, da bodo Dalmatinci zahtevali, naj se baron Jovanović odstrani in da bodo v tem svojem zahtevanju tudi vztrajali. Da je ta posledica res skoro naravna, treba tem menj dvojiti, ker je poslanec Klaić še nedavno stavil predlog, naj se stavi do vlade nujna prošnja, da namestništvo v Zadru ne ostane še dalje v rokah generala. Ta predlog sicer ni prišel še v obravnavo, vsekako pa nam osvetljuje mišljenje narodne stranke in njenih kolovodij napram baronu Jovanoviću še pred zaključanjem deželnega zbora. Da se to mišljenje sedaj ni poblašilo, da ni postalo bolj laskavo, je več nego ob sebi umevno, zlasti, ker za za-

LISTEK.

Deželna razstava v realki.

(Konec.)

Lepa in okusna je po D. Kurentu na Krškem s pilico izdelana miza za cvetlice, prav lepi na njej stoječi šopki umetnih cvetlic. Knafelčeva po Valvazorjevi sliki posneta in nam že iz Tržaške razstave poznata Ljubljana je pač trudapolno delo, a brez pravega učinka. Mej najlepše razstavljene predmete pa moramo uvrstiti krasni Pernhartov panorama. Kdor ne more, ali si ne upa na Triglav višine, naj si ogleda te štiri razstavljene slike. „Z nebotične višine“ gleda tu željno oko vso gorenjsko stran. V ozadji vidijo se Snežnik, sv. Kum, Grintovec, Storžec; v sredini razprostrta je gorenjska raven z Golovcem, Ljubljano, Šmarogoro, sv. Joštom, Radovljico, brezštevilnimi seli in cerkvami, z Bohinjsko in Dolinsko Savo in raznimi skalnatimi vrhunci, izmed katerih liki modro-zelena okna zre kos gladine Bleškega, Bohinjskega in Vrbskega jezera. Na drugej strani predstavlja se Triglav led-nik v Krmi, razpokano gorovje in slikoviti prizori

v planinski svet tja do Velikega Zvona, divna Soška dolina in gorenje-italijanska planjava, preprežena s svetlimi trakovi planinskih rek, z belimi mesti in seli, tja do morja Jadranskega in do tužne Istre. Ves panorama je čudovito pristen in tako izvrstno izdelan, da se ga človek nagledati ne more. Z jednako uprav Pernhartovo natančnostjo in jednako umeteljno dovršen je razgled z Malega Triglava, Belopeško in Cerknjsko jezero, dasi se na prvi hip vidi, da je Cerknjsko jezero manj srečno izpalo, ker je imel Pernhart več spretnosti in genialnosti za divnotvorne prizore visocega gorovja, nego-li za idilo ob jezeru Cerkljanskem. Karinger-jeve slike: Razgled na Triglav z Bohinjskega jezera kaže nam nepriliko, da je slikar preveč v čisljih imel bližnja mu drevesa, veliko premalo pa sivega Triglava.

Da je našega domačega umetnika Ogrina zgodovinska slika: „Umor Galeazza Visconti-ja v stolnej cerkvi v Milanu“ krasno delo in da živo obžalujemo, da je omenjeni umetelnik preskop s svojimi proizvodi, nam bode vsakdo pritrdil, zlasti ako omenimo, da je ta slika dobila prvo darilo.

Mej slikami je „per varios casus“ razstavljena tudi lončarija „temno in belo marogasta, jednobarvno opisana“ iz Mlake pri Komendi in iz Do-

lenjevasi pri Ribnici. Delo je prav čedno in raznovrstno. Od navadnega lončka in piskrea do lov-skega roga iz gline narejenega nahaja se tu vse. Gosp. Peter Bremšak na Mlaki razstavil je celo mali sodček, glasilan z napisom:

„Bog živi ves slovenski svet!
Brate vse,
Kar nas je
Sinov sloveče matere.“

Preširen je sicer pel, da se bodo vremena nam zjasnila, a da bode v tako razmernem kratkem času njegova pesen prošnila tako silno vse kroge, da bodo lončarji navajali njegove krasne stihe, tega bi se nikdar ne bil nadejal. A razen tega napisa odlikuje se Bremšakovo delo po posebnej solidnosti in po nizkej ceni, isto tako tudi lončarska dela iz Dolenje Vasi.

G. Ana Radojčič iz Bojancev pri Metliki, g. Janez Šuštaršič v Čnomlji, g. Pavla Merizzi v Ljubljani (noša staroverska iz Suhorske okolice) in dr. vitez Savinšek v Metliki razstavili so vsakovrstne pregače, torbe, košulje, tirače, skute, plahte, peče, prtice, čarape, zobunce, maje itd., da se nam iz vseh teh predmetov predstavlja živa slika prelepe in izvirne noše naših Belih Kranjcev.

ključenje ni bilo pravega povoda, temeljitega razloga.

Ministerstvo stoji v tem slučaju vsled Jovanovičevega postopanja na pravem pravcatem razkrižji. Ako se nagne na stran namestnika, ima vse dalmatinske poslance proti sebi, kar z ozirom na razmere v državnem zboru ni ravno malenkost, ako pa se postavi na stran Dalmatincev, mora odstraniti barona Jovanoviča in tako javno priznati vse po dalmatinskih poslancih v deželni zboru stavljeni predloge in načrte, kateri so pri vsem svojem domoljubnem smotru bili deloma preveč iskri in tako daleč sezajoči, da vsaj za sedaj še nikakor ne gredo v sklad z grofa Taaffe-ja izredno previdno ali — recimo — počasno politiko.

Važno in zanimljivo bode tedaj, kako se razplete ta dalmatinski ozel.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. avgusta.

Odsek za volilno reformo českega deželnega zbora se je predvčerajšnjim konstituiral. Pri tem so pokazali Nemci zopet svojo nespravljalnost, odbijaje vsakršni kompromis glede volitve predsedstva. Voljeni so bili potem z glasovi Čehov in veleposestnikov: predsednikom knez Karol Schwarzenberg, podpredsednikom dr. Herbst, zapisnikarjema dr. Funke in Kořan. Poročevalec bode sam predlagatelj volilne reforme dr. Rieger.

Proračun šolskega zaklada gališkega deželnega zbora za l. 1884 kaže potrebščine 131.772 gld. in pokritja 131.988 gld., torej prebitka 216 gld. Proračun vsega deželnega fonda za l. 1884 kaže potrebščine 154.509 gld.; za pokritje primanjkljaja sklenila se je deželna naklada 14 kr. od vsakega goldinarja neposrednega davka. — Poslanec Zotta poroča v imenu dotičnega odseka, kako bi se dalo pomoči kmetom, katere gališka rustikalna banka brezozirno na kant spravlja. Vsi nasveti odsekovi merijo na to, da naj bi deželni odbor z deželno garancijo najel kakih 200.000 gld. ter z njimi ustanovil deželni kreditni zavod. Denar ta bi se rabil za konvertiranje kmetijskih dolgov; ob enem se je sklenil postavni načrt, da naj bi se na ta način izposojeni denar, ako se ni pravočasno vrnil, po političnih oblastnjah tako iztirjeval, kakor davki. Ako se deželnemu odboru posreči še letos izvesti posojilo, se mu naroča, da izposluje izredno zaslanje v to svrhu, da se končno določi in odobré vse dotične naprave.

Vnanje države.

Nekemu ruskemu učenjaku poljskega imena zatrjeval je pred kratkim, kakor poroča „Russkij Kurjer“, znani nemški profesor Adolf Wagner, da se mora Poljska zopet ustanoviti, to da zahtevajo interesi Nemčije, ki so ruskim ravno nasprotni. Na dalje bi morala Nemčija prisvojiti si provincije ob Vzhodnem morji, na katere že zdaj Bismarck močno upliva, in to se mora zgoditi, če prav bi se imela Francozom nazaj

dati Alzacija in Lorensko. Temu je ruski učenjak ugovarjal, da se bode Rusija takim nameram vedela ustavljati. — List „Peterburgskija Vedomosti“ uvaža ta slučaj ter ga jemlje tragično, kaže ob enem na Katkova, o katerem pravi, da se nahajajo Rusi, ki delujejo Nemcem na roke s tem, da neprestano Poljake natolcujejo in dražijo. Kakor hitro se bode na zapadu unelo, bode Nemčija gotovo dosegla svoj cilj, kojega namerava.

Za Švico in Italijo osnovalo se bode v kratkem mejnarodno razsodišče, ki bode imelo odpraviti nastali spor zaradi Milanskega „Collegium Borromium“. Italijanska vlada je namreč novejši časi proti obstoječi navadi Švicarjem odbila vsa brezplačna mesta v tem kolegiji in švicarski zavezni svet je predložil italijanskemu ministerstvu, da naj se ta zadeva poravnava z lepa potom svobodnega internacionalnega razsodišča.

Z jednim samim glasom večine vzprejel je francoski senat v soboto zvečer odločilni člen 15. postave o sodnijske reformi, s katerim se deloma odpravi neodstavljalnost sodnikov. Vender pa oblika tega od senata vzprejetega člena ni identična z ukrepom kamore. Ta je hotela, da bi se naj smeli vsi sodniki odstaviti od svojih služeb ter namestiti z novimi, dočim se po senatovem sklepu sme le toliko sodnikov odstaviti, kolikor služeb se ima opustiti. Sedanje osebe bi torej večinoma še ostale, razen kakih 350 sodnikov, kateri imajo odstopiti zaradi opuščenja njihovih mest in pa oni, kateri ne bi privolili v premeščenje ter bi prostovoljno odstopili. Vzlic temu britko tožijo konservativno-republikanski listi, da se je razdejal princip neodstavljalnosti sodnikov.

Dopisi.

Izpod Nanosa 29. julija. [Izv. dop.] V št. 142. „Slovenskega Naroda“ priobčil je g. — o članek „Nadloge na kmetih“. V tem članku razkriva g. pisatelj neko nepotrebno staro šego, ki ima čestokrat osobito v nekaterih krajih jako slabe in žalostne posledice. Prav dobro pa omeni g. — o, da na deželi nadlog kar vse mrgoli. To je žalibog prava istina. Kje pa nam je iskati pravi izvor teh, nam tako škodljivih razvad? Pravim razvad, kajti mej nadlogami so i take, kojih nismo sami krivi, ter se jih tudi ogniti ne moremo, mej tem, ko se je razvad pač lahko ogibati ali jih opustiti. — Pijančevanje! To je tista bolezen, ki rodi toliko zla po naših krajih. In ta kuga se vedno bolj razširja in to v veliko škodo mnogih obitelj, kakor tudi celih občin. Dokler so pri nas pili večinoma le vino, videlo se je vsake svete čase kakega pijanca v pravem pomenu besede, ali zdaj, ko so se poprijeli kletega, pogubonosnega „žvančeka“, zdaj pravim, je pijančevanje kar na dnevnem redu. Nekedaj bila je velika sramota za vsacega, ki je bil pijan, osobito mladenicu se je v velik greh štelo. Zdaj si pa v veliko čast štejejo, ako so pijani; zato se pa še bolj pijane delajo kakor so v resnici. Nekedaj smatrali so žganjepivce za malovredne izgublence; zdaj

se pa še s tem ponašajo, da ga znajo piti. In v resnici, jaz poznam vasi tukaj v našem krogu, kjer se pred malo leti žganja še poznalo ni, zdaj se ga pa onoliko in še več popije nego vina. Tu se skoro drugače ne kliče kakor četrt, pol ali cel liter. Mej drugim imel sem jedenkrat posebno priliko osvedočiti se, kako indijansko nekateri to gnjusno pijačo uživajo. Imel sem posla v jednej omenjenih vasi. Po dovršenju tega šel sem v tamošnjo krčmo, ako se sme tako imenovati. Stopivšega v sobo, precej me je obdal znani neprijetni duh janeža. Pri mizi sedeli so trije možaki, pred seboj literško steklenico, še do polovice z žganjem napolneno. Neso se dolgo mudili in bila je prazna. Pokličejo še tretji liter, „mož po mož“, kakor imajo navado reči. Polovico tretjega so še nekako naglo popili, a druga polovica se jim je pa vender pričela upirati. Na to ustane jeden ter hoče iti ven, ali nogi je imel „teletje“, neso ga nosile, zgrudil se je sredi sobe na tla ter obležal. No, tovariša sta mu šla na pomoč, ali vse zaman, bil je pretežak in vsi trije bili so takoj na kupci. Le jeden imel je še toliko moči, da se je pobral ter šel po žganje, katero so potem na tleh popili ter kakor živina pospali. To bili so tamošnji kmetje, kojih jeden je oče petim, a drugi trem otrokom. Pač ubogi otroci in žena, ki imajo tacega moža za gospodarja; dostikrat morajo stradati, on pa živinski popija.

Obče je znano, da pijanost po žganji je veliko hujša, nego ona po vinu; človek je popolnem nemaren in mrtev. Po dolgem spanji se zopet zavé, a za delo ni, ker se ves trese, pa tudi žeja ga močno nadleguje in, ako čuti še kak novič v žepu, mora ga jedno „flašico“. Tako se čestokrat pripeti, da je kateri po več dni pijan, to je, da pije dokler ima kaj denarja, ne loti se nobenega dela in ne poskrbi ničesar v hiši. Na tak način zanemarija svoje gospodarstvo, katero je vsled tega dan za dnem slabše, dokler naposled ne pride na boben. A vsi ti žalostni dogodjaji ga ne spreobrnejo ter mu ne vzamejo želje do žganja, in kadar nema več denarja — upa se mu tudi ne, ker se mu nema na kaj — prične krasti. Glejte, iz pridnega delavca, oziroma gospodarja, postane za ostale soobčane ničvreden ter škodljiv trot, katerega morajo poslednji naposled hraniti in, ako ima obitelj, tudi za to skrbeti. To je pravi socializem na deželi; dokler ima, zapravlja brez vsacega zadržka, kadar pa ni več, morajo drugi zanj skrbeti. To se pravi, da mora bolni zdravega nositi. Nasledki pijančevanja so za jednega kakor družega jako škodljivi, pogubonosni. Čisto naravno in lahko umevno je tudi, da otroci teh pijancev neso zdravi, kar se lahko vsak osvedoči sam, ako kolikaj opazuje otroke pijancev in nepijancev. Kamorkoli se torej ozremo, povsod se nam pokazujejo kakor silni strahovi strašni nasledki grdega pijančevanja.

Se pa li skrbi in se je nadejati, da se bode to kugo ustavilo in jej v okom prišlo? Ne! Pusti se, da mirnim potom samovoljno čedalje bolj razsaja. Pred dvema letoma smo v naši občini sklenili, da naj se velike naklade stavijo onim, koji žganje prodajejo. Ali mi smo obračali, deželni odbor je pa obrnil ter nam ni privolil v to, tolažec nas, da se bode v državnem zboru v tem smislu napravile, ostre postave, torej naj do tedaj počakamo. V državnem zboru so v tej zadevi res nekaj napravili ali ravnali so premilostno, ter oziralo se je le bolj na one žide, ki imajo tovarne za špirit, da bi škode ne trpeli, kakor pa na cele pokrajine, ki vsled žganja rapidno v veliko škodo cele dežele prodajo ter hirajo. Ugovarja se, da ima država od prodaje špirta veliko korist. To je res. Ali vsled tega, ko bi se davek zdatno povišal, bi državi nič manj ne donasala prodaja špirta, le toliko bi se ga ne popilo. Povišanje davka škodilo bi le nekaterim posestnikom tovaren, ogromni večini bi pa vender le koristilo, ker bi se s tem mnogo nadlog zabranilo, ki se že zdaj tako bridko občutijo, ki se bodo pa v bodoče še pomnožile. Ali, navadno se pri nas tedaj kletka zapira, ko je ptiček že ven zletel. Pač potrebno bi bilo in skrajni čas je, da bi se v tej zadevi pričelo resno misliti in delati, da se tako

Gosp. dr. Rudež dal je v razstavo več lepih jelenovih rogov, mej katerimi je znamenito posebno rogovje jelena v avgustu 1840. na Šeškaku pri Travniku ustreljenega. To mogočno in izredno debelo rogovje dopalo je presvitlemu cesarju samemu, ki je rekel, da je vredno 3000 gld.

Gg. Valentin Klinar v Kropi, Stefan Lapajne v Idriji in Miha Pesjak v Kamnigoric razložili so raznovrstne cveke in žreblje, gospod Tönnies v Ljubljani mnogo in lepih predmetov iz vitega železa, rudnik v Litiji pa celo vrsto svinčene rude, vlitega svinca in posodo z živim srebrom napolneno, na katerem plava 60 funtov težka železna krogla.

Če se spominjamo še originalnega Bohinjskega, baje po samouku izdelanega mlina, smo z razsavo pri kraju.

Skupni utis razstave je izredno povoljen. Toliko redkega in lepega blaga vkupe se še ni videlo v Ljubljani, vsak obiskovalec bil je iznenaden in to v besede najboljšem pomenu; zanimanje naraščalo je dan na dan in čestokrat čula se je želja, da bi se taka razstava ponavljala. Mnogi so stoprv sedaj uvideli vrednost predmetov, katere so do sedaj prezirali, mnogi dobili nove nazore in nagibe, brez koristi ni nihče obiskal razstave.

Razstave, kakeršna je sedanja, res ne bode lahko tako hitro vkupe spraviti, a razstava ženskih ročnih del, katerej bi se pridružila še toli potrebna obrtnijska razstava, bila bi lahko in morala bi biti, ako ni možno permanentno, vsaj vsako leto. Napredek, ki se kaže v ženskih ročnih delih, bi po takih razstavah h krati se pokazal tudi mej našimi nadarjenimi obrtniki ter blagodejno uplival na njihovo gmotno stanje.

Okončevaje ta površni popis, čutimo se prijetno vezane, prav hvaležno se spominjati gospodov, ki so s svojim trudopolnim delovanjem pripomogli k toli ugodnemu uspehu in nam priredili poleg prijetne zabave tudi priliko za pouk in spoznanje dragin in redkostij, katerimi se odlikuje dežela.

Zahvalo izrekamo tedaj g. Ivanu Murniku, kot faktičnemu vodji razstave, g. Fr. Levstiku, ki nam je razstavil našega slovstva dragocene prvence, g. prof. Franke-tu, ki je pri svojih preiskovanjih marsikak umotvor otel pozabljenosti, g. E. Lah-u, ki je sodeloval z običajno marljivostjo in vztrajnostjo in, razen že navedenih gospic, še muzealnemu oddelku, ki je zares izvrsten.

Zahvala pa tudi gospodom, ki so prepustili prelepe prostore v realnem poslopju za deželno razstavo!

škodljivo pijančevanje z žganjem kolikor mogoče zabrani.

Hinko.

Od meje Dolenjske 27. julija. [Izv. dop.] Kaj starega je že to, če se čuje in bere, kako tu in tam naši politični nasprotniki skušajo s svojo ne-taktnostjo grditi in zasmehovati nas Slovence in našega naroda najdražje zaklade, toda vse drugače zbóde vestnega človeka to, če mu na ušesa zadoni nepremišljeno izražanje osebe — ki se šteje ali vsaj šteti hoče narodnega (!) moža (?) — o kacam domačem društvu ali narodnem podjetji.

Ni dolgo temu, ko sva sedela s prijateljem V. nekje v malej družbi pri kozarcu piva. — Pogovor naš plel ali sukal se je o raznih privatnih in družih zadevah. — Slednjič, — vsaj „beseda besedo rodi“ — nanêse omenjeni razgovor tudi na predmet o bodočem zidanji „Narodnega doma“ in njega loteriji. Ne da bi se bilo unelo kakšno živahno debatiranje o vsem tem, ampak le kratke opombe so se vrstile od slehernega. Komaj vender sproži prvo besedo, recte komaj omeni se navedene loterije i. dr. — že se odpro ustnici moža (?), ki — da sem odkritosrčen — mu je mlada kri že dokaj „mrzle sape“ prouzročila in očali onečistila, — in ta mož tedaj izreče stavek glede povedanega. — „A was, das hätte ich doch nicht geglaubt, dass dabei . . . auch ein Schwindel im Hintergrunde liegt!“ — Na to je mož obmolčal, dostojno zavrnen po svojem sosedu.

„Et tu Brute!“ dejal sem jaz, videč da se „mladej krvi“ vender ne sme kaj jednacega v zlo šteti, če tudi — bi se jej šteti smelo; ali reči bi se smelo k večjemu po znanem stavku našega odrešenika: — odpustite mu, vsaj on ne vé, kaj dela! —

Vi pa gospod urednik oprostite mojej „pohajkovalnej“ odkritosrčnosti, — vsaj če že naši politični nasprotniki zoper našo narodnost kozolce prevračajo, ni vender toliko pregrešno, nego slučaj, da osoba, ki pridno bère „Laibacher Schulzeitung“ in žvižga — kakor pravi neka pesnica — „Sem mislil, mislil, mislil; — kaj mislil sem, ne vem“, — pa kri hladi s tacimi „frazami“. — Ej, žal, pač žal, da je tebi možiček izročena narodna mladina v pouk in narodno odgojo, — ko vender v tebi ne klije toli ljubezen do naroda, — vse bolj nadleguje te obseg verza nemške pesnice:

Ich weiss nicht was mir fehlt,
ich stirb vor Ungeduld,
Was mir das Herz so quaelet,
das ist die L . . . — schuld!

Dolenjski pohajkovelec.

Domáče stvari.

— (Deželni zbor Kranjski) meseca avgusta še ne bode zboroval, ampak zasedanje prične stoprv sredi septembra. Priznavati moramo, da je čas zasedanju jako slabo izbran, ako pri tem ostane, ostati pa bode moralo, ker kakor čujemo, prejšnja večina deželnega odbora ni priredila nikakih predlog niti izdelala letna poročila in račune. Zasedanje deželnega zbora bi bilo torej ravno tedaj, ko se je pripravljati na trgatav in razna poljedelska opravila. Čudimo se pa, da se te ovire neso znale že poprej in da se je vedno govorilo o zasedanju začetkom avgusta.

— (Imenovanje.) Mestni inženir g. Adolf Wagner v Ljubljani imenovan je profesorjem na c. kr. državni obrtni šoli v Gradci, kjer bode poučeval stavbarstvo in stavbeno risanje.

— (Pretekli mesec), osobito za slavnostnih dnij, bil je v Ljubljani sestanek domoljubov iz vseh slovenskih pokrajin in naših umetnikov izven domovine bivajočih. G. Frau Gerbic prišel je iz Lvova, g. Jurij Šubic iz Pariza, g. Josip Nolli iz Rima, g. Davorin Jenko iz Belega Grada, g. F. S. Vilhar iz Karlovca, gospica Nigrinova iz Belega Grada. O slednje čujemo, da je premagala v prav kratkem času vse težave srbskega jezika in si pridobila naklonjenost občinstva in kraljice srbske, katera pride vsekdar v gledališče, kadar nastopi gospica Nigrinova.

— („Ljubljanskega Zvona“) 8. številka izšla je danes. Vsebina: 1. S. Gregorčič in J. Stritar: Slovenija svojemu cesarju. — 2. J. Kersnik: Cyclamen. Roman. (Dalje.) — 3. A. Ukmar: Spomini na jutrove dežele. VI. — 4. Fr. Wiesthaller: Volkodlak in vampir. (Dalje.) — 5. S. Rutar: Božja pot in semenj pri Sv. Ivanu Devinskem. — 6. J. Stritar: Nedolžen! (Konec.) — 7. J. Trdina: Bajke in povesti o Gorjancih. 16. (Konec.) — 8. Sivor: Cmokavzar in Ušperna. Izviren roman. (Konec.) — 9. S. Rutar: Narodne pesni. — 10. S. Rutar: Črna Gora. — 11. Slovenski glasnik.

— (Jour-fixe „Sokola“) bode prihodnjo soboto dné 4. avgusta t. l. v gostilni „zum Südbahnhof“ (prej „zum Mohren“). Začetek ob 1/2 9 uri zvečer. — Ta hôtél prešel je sedaj v spretne roke nekdanjega gostilničarja hotela „zur Stadt Wien“ v Ljubljani g. F. Kodriča.

— (Šišenska Čitalnica) priredila je v Spodnji Šiški v gostilni „Pri združenji“ v Čadeževji hiši kegljanje na dobitke, ki se je preteklo nedeljo pričelo. Ker je čisti donesek pevskej blagajnici namenjen, bodi domoljubna dolžnost vsacega, da po svoji moči podpira to podjetje. Šišenska Čitalnica in nje izvrstni mešani zbor odlikuje se pri vsakej priliki, pri vsakej narodnej svečanosti. Že iz tega ozira naj bi bila udeležba mnogobrojna, ko bi tudi mej dobitki ne bilo toliko cekinov in srebrnjakov.

— („Obrtnika“) izšla je danes 4. številka. Mej vsebino naj bosta omenjena posebno članka: „Obrtni inspektorji“ in „Uzrok obrtniškega propada.“

— (Archiv für Heimatkunde). Gospod Šumi razpošilja zadnje pole tega važnega zgodovinskega zbornika za Kranjsko, kakor tudi z istim združenega listinjeka (Urkunden und Regestenbuch für Krain). Kakor dosedanje, tako so tudi zadnje pole polne važnega gradiva, posebno nam dopada kamnolika „Siegel der Stadt Laibach“ in učena razprava, katero je prof. pl. Luschin o njej spisal. Dosedaj smo imeli baje v celi Avstriji samo 6 knjig po naj-novejših pravilih izdanih, katere je prof. pl. Zahn zgotovil; g. Šumi je pomnožil to malo število z dvema knjigama, katerih prednost se loči od drugih knjig v tem, da imajo ne samo točni slovar vseh krajev, imen in stvari, katere se v knjigah nahajajo, nego je vsakemu kraju pridejana geografična lega, tako, da ni knjiga samo pravi lexikon zgodovine, nego varuje tudi pred krajevnimi pomotami. Vsled teh prednostij smemo pač vsakemu svetovati, naj podpira to podjetje in s tem bodri izdatelja k vztrajnosti.

— (Rimske najdbe.) Pri kopanju temelja za novi muzej „Rudolfinum“ našli so do sedaj šest okostnic, pri jednej železen nož, pri drugej lepo iglo (fibel) iz brona, močno pozlačeno in dobro ohranjeno, kakeršne deželni muzej kranjski še ni imel v posesti. Pri drugih štirih okostnicah se ni našlo ničesar. Ležale so vse prosto v zemlji. Na Vrtači, kjer zida g. Korzika novo hišo, našli so tudi kosti jednega človeka, a ta je imel krsto, sestavljeno iz opeke in bile so kosti po polnem ohranjene, mej tem, ko se sicer, kakor pri sv. Marjeti in na Vačah, v rimskih tumulih nahajajo v krstah iz opeke le sežgane kosti. — Tudi na Jančjem našli so rimska pokopališča (tumule), katera se bodo v kratkem po g. Dežmanu in njega asistentu g. Schulzu preiskala.

— (Iz Rateč pri Zidanem Mostu) pritožuje se prijatelj našemu listu, da ponočni čuvaj nemški ure kliče in da še te nemščine ni vsekdar slišati, da vlada ondukaj tudi v družih zadevah velik nered. Tako smejo nekateri krčmarji slobodno točiti čez uro, drugi pa morajo točno ob uri zapreti svoje gostilniške prostore. Vse prošnje in pritožbe ostale so do sedaj brez uspeha, ker župan, katerega se vsak boji, neče ničesa storiti.

— („Die neuesten Gräberfunde von Watsch und St. Margareten in Krain und der Culturkreis der Hallstädter Funde“) von Ferdinand Hochstetter, Obmanu der prae-historischen Commission der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften.“ To je naslov jako zanimljivej knjigi, ki je odtisek iz 18. zvezka matematično-

naravoznanskega oddelka ces. akademije znanostij na Dunaji. Knjiga prišla je te dni na svetlo pri Gerold's Sohn na Dunaji. V njej se natančno opisujejo rimske najdbe na Vačah in v Št. Marjeti in priznava izvrstno sodelovanje drž. poslanca kneza Ernesta Windischgrätzja, ki je l. 1879, 1880 in 1881 sistematično preiskaval dotični gomilišči, pri čemer je sodeloval tudi učitelj Fr. Peruzzi. Knjiga ima dve tabeli in 18 lesorezov, ki kažejo bronaste igle, igle v obliki čolna iz brona, čolnu podobne fibule z železno iglo, triročno svetilnico iz gline, bronasti šlem z Vač, železno orožje in dve veliki podobi slavne „situle“ z Vač in podobne situle, najdene pri Cer-tozi pri Bologni. Knjiga pohvalno omenja izrednih zbirk v muzeji Ljubljanskem in je gotovo važna za našo deželo, kakor tudi za vsacega zgodovinarja in starinoslovca.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

London 1. avgusta. V spodnji zbor-nici izjavil je vojni minister, da je zdravje vo-jakov v Egiptu povoljno. Kolera ni več tako huda. Stanje v Kajiri daje več upanja.

Smyrna 1. avgusta. V lazaretu zbo-leli sta mej Egipčani dve osobi za sumnimi boleznimi, jedna osoba umrla.

Kajira 1. avgusta. V štiri in dvajsetih urah do včeraj zjutraj umrlo je devet angle-ških vojakov, v Aleksandriji dva, na družih krajih, izimši Kajiro, 321 ljudij za kolero.

Casamicciola 1. avgusta. Kralj do-spel danes zjutraj semkaj. Včeraj našli so pod razvalinami še dva človeka živa.

Neapolj 31. julija. Število mrtvih na otoku Ischia je grozno. Ceni se nad 5000.

London 31. julija. Po poročilu iz Cap-stadta je nedvojbeno, da je na krovu ladije „Kinfauns Castle“ umorjeni ovađuh Carey. Morilec je v Ameriki bivajoči Irec. Taji, da bi bil pred prihodom v Capstadt Carey-a poznal.

Katastrofa na Ischiji.

Število mrtvih in ranjenih vedno še narašča in poročila so vedno groznejša. V Padovi izhajajoč list dobil je vest, da je 8000 ljudj ranjenih, od katerih se je nad 2000 v Neapolj pripeljalo. V ponedeljek rešili so celo rodbino, ki je bila v nekej kleti pod-suta. Vse mesto Casamicciola je podobno ogrom-nemu pokopališču. Veliko vojakov je poginilo pri izkopavanji. Poslanca Lazzaro in Miceli sta srečno odšla katastrofi. Mladi župnik v Casamiccioli, ki je bil za svoje zasluge pri potresu l. 1881 od papeža imenovan škofom in partibus, je pri tem potresu bil tudi ubit. Titularnega škofa na Ischiji zadel je vsled preplašenja mrtvoud.

Po vsej Italiji nabirajo se milodari. Deželni svet v Napolji podaril je 100.000 frankov, narodna banka tudi 100.000 frankov. Pri vseh mestnih za-stopih pričelo je podpisovanje milodarov. Mesto Turin poslalo je 5000, mesto Milan 4000, vojvoda Aosta 3000, trgovinska zbornica v Napolji 1000 fran-kov. Vsa razna poročila soglasijo v tem, da je ne-sreča grozna, nepopisljiva in katastrofa skoro tolika, kakeršna tedaj, ko sta poginili mesti Pompeji in Herkulanum.

Poziv na naročbo.

Znaoč, od kolikega upliva je za kulturo vsa-cega pojedinca naroda umetnost sploh, in posebno glasba, koja človeka oplemenjuje, blaži in diže iznad pozemske prašine in primiče neumrlim stvorovim; znaoč pa tudi to, da je vsaki pojedinec pred naro-dom dolžan delati za njegov kulturni napredek: od-ločil sem se iz ljubavi do domovine in umetnosti svoja glasbena dela javnosti predati, in to perijo-dično v različnih knjigah.

Stopajóč jedino iz teh razlogov pred lice na-roda, vsaki bode veroval, da se nesem lahkomno podal na to sveto nalogo, temveč skupil sem vse svoje sile, ne bi li tudi jaz kaj malega doprinesel k utemeljenju lepše bodočnosti naroda in glasbe nje-

gove. Ako tudi še omenim, da sem iz sinovske pijetete čisti prihod namenil ustanovi za postavljenju spomenika svojemu pokojnemu očetu, slovenskemu pesniku in skladatelju — Miroslavu Vilharju, — ne dvomim najmanj, da bode plemeniti slovenski narod odobril moj namen in podpiral moj trud.

Delo izide v velikem formatu, na krasnem papirju, v elegantnej obliki; prva knjiga obsegala bode okoli 25 tiskanih pól s sledečo vsebino: 1. Samospevi, 2. Moški zbori, 3. Mešani zbori, 4. Skladbe za glasovir. Vlastnim svojim kompozicijam dodaval bodem tudi očetove, in že v prvi knjigi izide nekaj njegovih.

Ker je tiskovni trošek velik, zamore delo še le tedaj iziti, kedar se prijavi dovoljno število naročnikov. Prosim torej vse prijatelje glasbe, vse domoljube in vsa domača društva, da mi pripomorejo nabirati naročnike v svojem delokrogu. Najbolji način naročevanja je dopisnica, na katero naj bode točno napisana adresa naročnika in število naročenih iztisov; kedar pa delo izide, razpošlje se poštanim povzetjem. Cena je kolikor mogoče manjša, in to za naročnike dva goldinarja; kasneje v knjigarnah bode cena znatno povišana.

Slovanski narodi imajo žalibože še vedno premalo glasbenih del, ter morajo čisto segati po tujem, večkrat nezrelem plodu, in čas je, da se tudi v tem pogledu vzdigamo na samostalno stopinjo; bodem li jaz, koji sem svoje življenje posvetil skladu glasov in mi je isto tako srcu prirastel sklad mej bratskim narodom slovenskim in hrvatskim, mogel kaj doseči na tem polju, izpolnjena mi bode najvročja želja.

Konečno mi je še omeniti, da zahteva tiskar, s kojim sem se radi cene že pogodil, polovico tiskovnega troška pred začetkom dela. Ker nesem kapitalist, da bi zamogel toliko svoto sam položiti, obračam se zaupljivo na slovenske rojake z najuljudnejšo prošnjo, da mi glede omenjene važne okolnosti naznačeno naročnino poslati blagoizvolijo; razume se, da od vsakega naročnika tega ne zahtevam, nego samo prosim one, kojim je mogočnost dana, mojej prošnji dobrovoljno zadovoljiti.

F. S. Vilhar,
ravnojči učitelj mestnega glasbenega zavoda
v Karlovcu (Hrvatska).

Umrli so v Ljubljani:

27. julija: Urša Reitmayr, oštirjeva udova, 72 let, Beethovenove ulice št. 4, za vođenico.
28. julija: Marija Svetel, čuyajeva hči, 2 mes., Ulice na Grad št. 12, za božjastjo. — Štefanija Kunst, čevljarjeva hči, 8 mesecev, Gospodske ulice št. 3, za katarom v črevesu.
29. julija: Cene Pengal, sirota, 11½ let, Poljanska cesta št. 38, za oedemom v možjanih.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
31. julija	7. zjutraj	734.02 mm.	+14.2°C	sl. sev.	jas.	2.30 mm.
	2. pop.	732.08 mm.	+25.1°C	sl. jug.	d. jas.	
	9. zvečer	732.48 mm.	+19.4°C	sl. jug.	obl.	dežja.

Nebo je bilo zjutraj jasno, popoldne pa se je jelo oblačiti, zvečer je bilo vse z oblaki prepreženo, po noči pa je deževalo.

Srednja temperatura dneva znašala je +19.6°, za 0.2° pod normalom.

Tujci:

31. julija.

Pri **Slonu**: Batistig z Dunaja. — Mocowitz iz Grada. — Wešten z Dunaja. — Dr. Simoni iz Trsta. — Khitel z Dunaja.
Pri **Maličih**: Sapančič z Dunaja. — Ramboušek iz Trsta. — Schuster iz Kočevja. — Gotlieb iz Brna.

Najbolje ter najceneje naročajo se

priznано dobre ročne mlatilnice, slamoreznice, vinske

tlačilnice ter vsi drugi kmetijski stroji

za točno plačilo in tudi na obroke

v najstarejši tukajšnji ter po vsem Kranjskem najbolj poznatej zalogi

pri A. Debev-u v Ljubljani,

Marije Terezije cesta št. 10, pritrčeno. (508—5)

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

Tržne cene v Ljubljani

dné 1. avgusta t. l.

	gld.	kr.
Pšenica, hektoliter	7	64
Rež,	4	71
Ječmen	3	90
Oves,	2	92
Ajda,	4	87
Proso,	5	53
Koruza,	5	40
Leča	8	—
Grah	8	—
Fižol	10	—
Krompir, 100 kilogramov	—	—
Maslo, kilogram	—	96
Mast,	—	88
Speh frišen	—	72
„ povojen,	—	78
Surovo maslo,	—	85
Jajca, jedno	—	2½
Mleko, liter	—	8
Goveje meso, kilogram	—	60
Telečje	—	52
Svinjsko	—	62
Koštunovo	—	32
Kokoš	—	40
Golob	—	17
Seno, 100 kilogramov	2	16
Slama,	1	78
Drva, trda, 4 kv. metre	6	40
„ mehka, „ „	4	20

Dunajska borza

dné 1. avgusta t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	78 gld.	80	kr.
Srebrna renta	79	55	„
Zlata renta	99	35	„
5% marena renta	93	45	„
Akcije narodne banke	839	—	„
Kreditne akcije	292	40	„
London	119	85	„
Srebro	—	—	„
Napol.	—	49½	„
C. kr. cekini	5	66	„
Nemške marke	58	45	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	120	„
Državne srečke iz l. 1864	100	170	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99	35	„
Ogrska zlata renta 6%	119	80	„
„ 4%	88	55	„
„ papirna renta 5%	87	05	„
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	103	—	„
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	114	75
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	118	—	„
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	107	80	„
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	50	„
Kreditne srečke	100 gld.	172	—
Rudolfove srečke	10	20	50
Akcije anglo-avstr. banke	120	108	50
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	221	30	„

Lovro Sebenikar, c. kr. poštar in posestnik na Rakeku, oznanja s pretužnim srem v svojem in svoje žene **Matilde**, roj. **Tomšičeve**, imenu vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je vsemogoči Bog predrago njima ter jedino dete, nenadomestljivo veselje in tolažbo, premilega sinčka

ADOLF-a,

po kratkej a mučnej bolezni, v sedmem letu, k sebi mej svoje angelje poklical danes 1. avgusta ob jedneje popolnoči.

Telo nepozabljivega Adolfa, kateri bodi priporočen v blag in pobožen spomin, prinese se v četrtek 2. avgusta ob šestih popoldne k sv. Urhu na Rakeku. (518)

Na Rakeku, dné 1. avgusta 1883.

Zvedeni akvizitêrji

v zavarovalni stroki za požar in življenje vzprejemajo se z najugodnejšimi pogoji, ter naj se oni takoj oglašé pri **Terček & Nekrep-u**, na Mestnem trgu št. 10. (515—2)

V najem

se oddaje prostovoljno s 1. oktobrom t. l. na dobrem glasu poznata, že čez 20 let obstoječa

gostilna Ogrinec,

poleg južno-železniške postaje **Videm-Krško**, in zraven spadajoče **gospodarstvo**, več rodovitnih njiv, kakor tudi poldrugo oralo vinograda z zidanico vred. (500—3)

Več pove g. občinski predstojnik Videmski.

Lep, dorašen, živ

čuk (Strix bubo)

kupil bi se rad franco v Ljubljani za 15 gld.

Ponudbe sprejema g. Karol Karinger, trgovec v Ljubljani. (514—2)

Umetne (234—30)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem ameriškem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja **plombovanja** in vse **zobne operacije**

zobozdravnik A. Paichel,
poleg Hradeckjevega mostu, I. nadstropje.

Naznanilo.

Deželna razstava

v poslopji c. kr. vélike realke bo odprta še do **nedelje 5. avgusta zvečer**, vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 7. ure zvečer.

V Ljubljani, dné 31. julija 1883.

Za razstavni odbor:

(512—2)

Murnik.

Salicyl-ustna voda,

uspešno sredstvo proti vsem boleznim v ustih in na zobeh, ohrani prijetni duh in naravno bojo zob; *steklenica po 40 kr.*

Anatherin-ustna voda

po 60 kr.

Zobni prašek

po 40 kr.; priznано najboljšo sredstvo za čiščenje ust.

Dr. Pfeffermann-ova

zobna pasta

v škatljah po 1 gld. 25 kr.

Dr. Popp-ova ustna voda

po 1 gld. 40 kr. prodaje (291—5)

G. PICCOLI,

lekarnar v Ljubljani, na Dunajske cesti.

Otvorenje gostilne.

Čast mi je p. n. občinstvu najudaneje naznanjati, da sem prevzel dolgo vrsto let obstoječo gostilno „**zum Mohren**“, katero sem povsem prenovil, s čednimi sobami opravi, ter jo bodem vodil s firmo

„Hôtel pri južnem kolodvoru“.

Prosim, da se mi zaupanje, ki sem ga užival v restavraciji hôtela „**Pri Maličih**“ (Stadt Wien), ohrani tudi pri novem mojem podjetji, ter si bodem na vso moč prizadeval, ga tudi vsestransko opravičiti.

Točil bodem samo pristna **Dolenjska** in **Bizeljska vina** in **Koslerjevo carsko pivo** po 20 kr. liter.

Priporočevaje se blagej naklonjenosti p. n. občinstva znamenovam

najudanejšo

Fran Kodrič,

bivši restavratêr hôtela „Pri Maličih“.

(516—1)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.